

5. АНАЛИЗ НА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Настоящият анализ се стреми да даде отговор на следните въпроси:

- ◆ Какво е съществуващото състояние по отношение на закриването, рекултивацията и последващия мониторинг на регионалното/общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация или чиято експлоатация предстои да се преустанови в програмния период;
- ◆ Необходими ли са допълнителни мерки за изпълнение на изискванията на националното законодателство относно депата за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на Регионалното сдружение или на депата, чиято експлоатация предстои да се преустанови в програмния период;
- ◆ Какви са основните изводи и препоръки от анализа.

Информационно обезпечаване на анализа

За целите на анализа е ползвана информация от:

- Програми, доклади и отчети на общините по управление на отпадъците;
- Оператора на депото;
- Решения и предприемания с РИОСВ, относно закрити или подлежащи на закриване депа за отпадъци;
- Предпроектни проучвания и разработени технически проекти за закриване и рекултивация на депата.
- Информация от интернет-страницата на общините;
- Информация от служителите на общинските администрации и др.

Законови изисквания

Законовите изисквания, свързани с извършване на дейности по рекултивация на депа за отпадъци са регламентирани основно в три закона (и съответните подзаконовни нормативни актове към тях – наредби, правилници): Закон за устройство на територията (ЗУТ); Закон за управление на отпадъците (ЗУО); Закон за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ).

5.1. ОПИСАНИЕ НА ДЕПАТА В ОБХВАТА НА АНАЛИЗА

В настоящия анализ са идентифицирани всички общински депа на територията на Регион Разлог.

ДЕПА, КОИТО СА ЗАКРИТИ И РЕКУЛТИВИРАНИ

Общинско депо за неопасни отпадъци в м. „Бели Места“, Община Якоруда

Общинското депо за неопасни отпадъци на гр. Якоруда отстои на около 3 км от границите на общинския град, в дясно от пътя за гр. Велинград. Площадката на депото се състои от два имота /зони/ ПИ с идентификатори 562014 и 562009, респ. с площ 4910м² и 5140м². Имотите, собственост на Община Якоруда са разделени от оводнено дере /Биков дол/. Общата площ на депото надвишава площта на двата имота, отредени за сметище с 9,565 дка, тъй като дерето, условно разделящо двата имота е затрупано с отпадъци. Така общата площ на сметището възлиза на 19.615 дка, като включва изцяло отредените по имотния регистър два имота с площ 10.050 дка и имот на ДАГ-ДГС „Якоруда“. Понастоящем депото е разделено на две зони на депониране: *зона 1* (включва ПИ№56014) на стари отпадъци (източна), разположена върху обща площ от 7.395 дка и *зона 2* (включва ПИ№562009) на нови отпадъци (западна) върху обща площ от 12.220 дка.

На депото липсват системите за регистрация и контрол на отпадъците, събиране и третиране на инфилтратата, управление на повърхностните води, улавяне и третиране на биогаза,

мониторинг на замърсяването на околната среда. Сметището не отговаря на нормативните изисквания и със Заповед №122/17.08.2009г. на Директора на РИОСВ - Благоевград е прекратена експлоатацията му. Общият обем на депонираните отпадъци на сметището е около 45100м³.

Сроежът „Затваряне и рекултивация на старо депо за твърди битови отпадъци - Якоруда“ е изпълнен в съответствие с одобрените инвестиционни проекти и законовите изисквания на РБългария и Европейския съюз. Издадено е Разрешение за строеж №2/16.05.2011г. от Главния архитект на Община Якоруда. През 2015 г. е завършена биологична рекултивация на депото за неопасни отпадъци – Якоруда. Общата стойност на успешно изпълнения проект за рекултивация и закриване на депото е 367 815 .29 лева. Средствата са осигурени от Държавния бюджет на Р България за 2010/2011 г., както и от Оперативна Програма „Околна Среда 2007- 2013 г.“ посредством изпълнението на договор за предоставяне на БФП за ПУДООС с договор номер DIR – 51222031 –С001 от 09.01.2013 г.

Дейностите по изпълнението на проекта обхващат изграждане на ново тяло, което е оформено посредством предепонирване на 2875 м³ и създаване на откоси с наклон от 1:2 и 1:3. Извършена е техническа и биологична рекултивация. Едновременно с техническата се изпълняват 2 бр. газови кладенци по 1 брой за зона. Затревена е цялата повърхност на депото с подходяща за равнинни и наклонени терени тревна смеска.

С реализацията на проекта е възстановено старото корито на дерето, изградени са система за отводняване от повърхностни води, дренажна система за събиране на проникналия през отпадъците инфилтрат, оформена е обслужваща инфраструктура и път за достъп до обекта.

Следексплоатационни грижи и мониторинг

Съгласно Закона за управление на отпадъците и Наредба №6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци собственикът на депото, т.е. общината има задължение да осъществява поддръжка и следексплоатационни грижи за площадката на депото след негово закриване, в т.ч. контрол и наблюдение на параметрите на околната среда в срок не по кратък от 30 години след закриване на депото. Поддръжката и следексплоатационните грижи се осъществяват в съответствие с план за контрол и мониторинг, съгласно Приложение 3 на цитираната наредба. За обект: „Рекултивация на съществуващо сметище гр. Якоруда” е разработен и одобрен план за контрол и мониторинг, в строго съответствие с нормативните изисквания. Системата за мониторинг включва осигуряване на информация за състоянието на основните компоненти на околната среда - въздух, повърхностни и подземни води, и почви, и предотвратяване на негативното му влияние върху тях при осигуряване на оптимални условия за нормално функциониране. Тук трябва да се отбележи факта, че наличието на две отделни зони на депото, разделени с дере е наложило изграждането на две самостоятелни системи за наблюдение на деформациите на отпадъците, за следене количеството и качеството на инфилтрата и повърхностния отток и обща система за следене нивото и качеството на подземните води. Наблюдателна и контролна дейност на необходимите параметри във връзка с мониторинга се извършва от специално обучен за целта персонал.

ДЕПА, КОИТО СА С ПРЕУСТАНОВЕНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ И СЛЕДВА ДА БЪДАТ ЗАКРИТИ

Общинско депо на територията на Община Разлог

На територията на Община Разлог, в м. „Седръч“ върху ПИ № 61813.670.233 се намира общинското депо за неопасни отпадъци, с площ 17 540м², чиято експлоатация е преустановена през 1996г. За депото е изготвен План за привеждане (закриване), утвърден от

РИОСВ – Благоевград. Поетапно се изпълнява рекултивация на същото по одобрен от МОСВ проект. В проекта са разработени две основни технически решения, които имат за цел максимално ограничаване на неблагоприятното въздействие върху околната среда на депонираните отпадъци в старото сметище на гр. Разлог, състоящи се в следното: укрепване на левия бряг на реката и прилежащия откос на отпадъците със стоманобетонова подпорна стена и последваща техническа и биологична рекултивация. Необходимостта от извършеното укрепване на левия бряг на река Седръч е продиктувано от натрупване на значително количество отпадъци по левия бряг на реката и частично по дъното, което води до намаляване на напречното сечение на коритото и невъзможност за провеждане на високи води, както и пренасяне на водното течение на отпадъците по трасето на реката да заустването ѝ в р. Места. Техническата рекултивация се извършва след завършване на преоткосиране на отпадъците и укрепване на откоса на реката. Тя включва запечатващ минерален слой глина глина, който служи за защита на тялото на отпадъците от проникване на повърхностните води, с което се намалява значително количеството на инфилтрат, отделен от сметището и не се допуска разпиляване на отпадъците. Площите извън границите на депото, които са нарушени при строителните дейности подлежат също на рекултивация, т. е. възстановява се хумусния слой с дебелина минимум 0,30 м. покривния слой хумус се полага върху готовия минерален запечатващ слой, като не се извършва уплътняване. В проекта не е предвидена газоотвеждаща система поради: липса на изолация по дъното; сравнително малкия обем отпадъци; малка мощност на тялото на сметището и дълъг период от време след преустановяване депонирането на нови отпадъци. В резултат на всичко това се предполага, че напълно са затихнали биологичните процеси в тялото на сметището и не се очаква отделяне на биогаз.

Системата за мониторинг, контрол и информация, включва следните наблюдавани компоненти: състояние на тялото на депото (релеф); емисионни данни: инфилтрат на тялото на депото; повърхностни и подземни води, метеорологични данни. Към настоящия момент е извършено укрепване на левия бряг на реката и прилежащия откос на отпадъците със стоманобетонова подпорна стена. Финансирането на проекта е със средства на Община Разлог.

Общински депа на територията на Община Банско

На територията на Община Банско с преустановена експлоатация са две общински депа за твърди битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания.

Общинско депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Банско

Депото в землището на гр. Банско е разположено местността „Свети Георги“ и отстои на около 3,0 км югоизточно от града и на около 350 м северно от ж.п линията Банско-Добринище. Разположено е върху обща площ от 56 965 дка, сформирани два имота, собственост на Община Банско, единия с площ 33,527 дка, а другия с площ 23,438 дка. Съгласно Заповед №120/17.08.2009 г. на Директора на РИОСВ - Благоевград е закрито депото за твърди битови отпадъци на гр. Банско. За депото в гр. Банско общината е изготвила проект „Закриване, рекултивация и мониторинг на общинското депо за битови отпадъци - гр. Банско“, съгласуван с РИОСВ – Благоевград. Проектът е одобрен от ПУДООС за осигуряване на финансиране (стойността му е 1 819 066 лева) и през юни 2016г. се пристъпва към реализирането му. Предвидените дейности по проекта „Затваряне и рекултивация на старо депо за ТБО- гр. Банско“ включват техническа и биологична рекултивация на съществуващото депо за битови отпадъци. Техническата рекултивация на цялото сметище обхваща площ от 56,965 дка. Тялото на депото се оформя посредством предепониране на стари местни отпадъци, като се създават откоси с наклон 1:3 и берми с ширина 5,0 м. В основата на откосите е предвидена опорна насипна берма с размери – височина 2,00 -5,00м, корона 5,40 м, откоси 1:3. Бермата има обща дължина 921,0 м.

Изгражда се от местни материали –могат да се използват депонираните около сметището строителни отпадъци. След техническата рекултивация, ще бъде извършена биологична рекултивация, при което теренът ще бъде затревен и ще се създаде устойчиво зелено пространство. Площите за цялата биологична рекултивация имат размер 50.60 дка и включват всички площи на сметището с изключение на експлоатационния път и отводнителните канавки. Биологичната рекултивация протича в два етапа: Затревяване с тревни смеси 13.72 кг/дка с подходящи за региона посевна норма. Грижи за растителността, които включват поливки и косене. Отглеждането на тревните смеси продължава още две години.

Общинско депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Добринище

Площадката на депото в гр. Добринище се намира в местността „Белия рид“ с площ около 30 дка. Със Заповед № 121/17.08.2009 г. на Директора на РИОСВ - Благоевград е закрито депото за твърди битови отпадъци на град Добринище. В момента тече процедура по отчуждаване, тъй като голяма част от площта на депото са частни имоти.

Общински депа на територията на Община Белица

Общинско депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Белица, Община Белица

Общинското депо за твърди битови отпадъци на Община Белица е разположено в ПИ с идентификатор 03504.267.2 по кадастралната карта на гр.Белица, намиращ се в м. „Валтата” /старо наименование „Лъките”/. Местоположение на депото е на 1.5 км южно от с.Краище и на около 5 км югоизточно от гр.Белица. Заема площ от 4.734 дка и представлява незастроен земеделски имот - публична общинска собственост, с начин на трайно ползване: Сметище. Сметището е разположено върху обща площ от 5952 м², която заема изцяло отредения имот и навлиза в коритото на реката. Западната и южната граници на сметището съвпадат с границите на имота, по които е разположена и охранителната ограда. Оборудването на сметището се състои единствено от ограда /бетонни колове с бодлива тел/ с дължина 190 м и периодично използване на булдозер/трактор за разриване на отпадъците и запръстяване по време на експлоатация. Липсват системите за регистрация и контрол на отпадъците, събиране и третиране на инфилтратата, управление на повърхностните води, улавяне и третиране на биогаз, мониторинг на замърсяването на околната среда и др. Общинско депо на Община Белица не отговаря на техническите, експлоатационни и санитарни изисквания за опазване на околната среда и здравето на хората и през 2009г. със Заповед № 123/17.08.2009г. на Директора на РИОСВ- Благоевград е преустановена експлоатацията му. С писмо Вх.№ 08-00-31-32/25.07.2013г. в МОСВ е внесен работен проект „Затваряне и рекултивация на старо депо за ТБО-Белица”, землище гр.Белица, м. „Валтата” за безвъзмездно финансиране по реда на ПМС №209/20.08.2009г. С писмо Изх.№ 1916/04.07.2014г. на Директора на РИОСВ Благоевград, Община Белица е уведомена, че е необходимо допълване на подадения работен проект, отнасящо се към проектните дейности по рекултивацията на депото. Поради същата причина с Изх.№ 0400П-110082/02.04.2015г. ПУДООС уведомява общината, че проекта „Закриване и рекултивация на старо депо за ТБО-Белица“ е в резервния списък за финансиране по ОП “Околна среда 2007-2013“. Към днешна дата проектът не е преработен и не е внесен за одобрение.

ДЕПА, ИЗПОЛЗВАНИ ПО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ, ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА КОИТО ЩЕ БЪДЕ ПРЕУСТАНОВЕНА В РАМКИТЕ НА ПРОГРАМНИЯ ПЕРИОД НА ПРОГРАМАТА

Общинско депо за неопасни отпадъци в местност „Седръч”, землище на град Разлог, Община Разлог

След преустановяване на експлоатацията на общинските депа в общините Банско, Белица и Якоруда през 2009г., съгласно горесцитираните заповеди на Директора на РИОСВ – Благоевград, събраните битови отпадъци, генерирани на териториите на общините се извозват на общинското депо в Община Разлог.

Депото е разположено североизточно от града в местността „Седръч“ на около 3 км и се експлоатира от 1996 г., след издадено Решение за ползване №7/16.12.2016г. Съгласно плана за земеразделяне площадката на депото е обособена в поземлен имот №61813.242.188, с начин на трайно ползване сметище, с площ 102,585 дка. Имотът е публична общинска собственост, съгласно Акт №575/24.01.2005г. Проектният капацитет на депото е 278 300 м³ (83 490 тона). В него са налице условия за замърсяване на околната среда, в резултат от липсата на съоръжения, които да гарантират охраната на подземните и повърхностните води. Липсват кантари на депото за ТБО за количествено измерване /претегляне/ на приеманите отпадъци. Довеждащия път е съществуващ общински път. На площадката няма изградена инфраструктура. С цел изпълнение на плана за приважане на обекта в съответствие с нормативните изисквания депото е оградено с метална мрежа. Площадката на депото граничи със земеделски и горски територии.

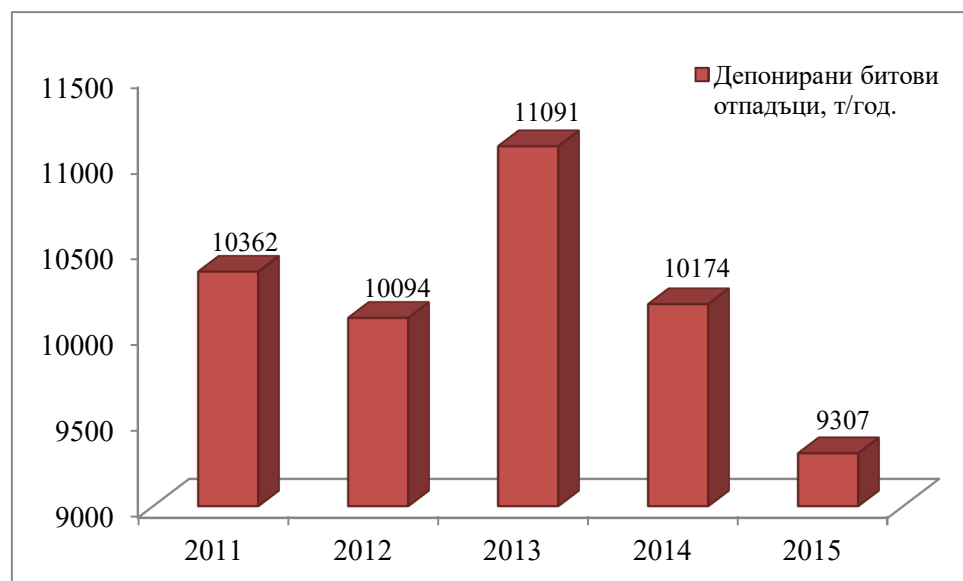
Третирането на отпадъците се изразява в тяхното всекидневно уплътняване и периодично запръстяване. За обезвреждане на твърдите битови отпадъци и други неопасни отпадъци на депото е избрана техниката наземно депониране.

Технологията на депониране включва:

- приемане на отпадъци – на входа на сметището е изградено КПП (тип фургон), посредством който се осъществява охрана и визуален контрол на постъпващите отпадъци. На депото се води дневник;

- транспортиране на отпадъците в депото – изграден е вътрешен път и три разтоварни площадки. Отпадъците се разтоварват от вътрешния път;

- разтоварване и контрол – общият обем отпадъци, натрупани до 31.08.2016г. е 298 540,0 м² с височина 26 м в южната част на депото. На сметището се депонират предимно твърди битови отпадъци и малки количества строителни и инертни отпадъци. Количеството на депонираните отпадъци е определяно индикативно по обема на автомобилите, транспортиращи отпадъци. В следващата фигура са представени количествата депонирани отпадъци на депото в м. „Седръч“, Община Разлог, в тонове по години за периода 2011-2015г, съгласно данните представени от общинските администрации и НСИ.

Фигура : Депонирани отпадъци по години от общините Разлог, Банско, Белица и Якоруда

- уплътняване и запръстяване – отпадъците на депото се разстилат и уплътняват с верижна машина (булдозер Т 130). Извършва се периодично запръстяване;
- мерки за намаляване на нередности.

Поради това, че депото за ТБО на Община Разлог не отговаря на изискванията на Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, то следва да бъде закрито и рекултивирано. Към момента Община Разлог изготвя проект за закриване и рекултивация на депото за отпадъци. Издаден е протокол от 02.12.2016г., във връзка с чл.18, ал.1 от Правилника за прилагане на Закона за опазване на земеделските земи, за определяне размера и границите на нарушения терен за рекултивация. Срокът за експлоатация на депото в м. „Седръч“, край Разлог е до въвеждане на новоизграденото регионално депо. Заетата към момента площ на депото е 53.887 дка, съгласно геодезическото заснемане на обекта. Тялото на закритото депо се предвижда да се рекултивира за начин на трайно ползване пасище – мера, което е в съответствие с Общинския план за развитие на Община Разлог в периода 2014-2020г. Част от отпадъците ще се предепонират на площадката на депото в източната част на имота, с цел осигуряване на откоси. На приемното място отпадъците ще се разстилат на слоеве с дебелина до 0.50 м и ще се уплътняват с помощта на булдозер/шиповиден валяк. За улавяне на инфилтратата от отпадъците, по контура на петата на южния откос е предвиден дренаж от перфорирани тръби, обсипани с чакъл. Дренажът ще се зауства в отвеждащ тръбопровод от плътни тръби, който ще зауства в шахта с дъно и капак. Предвидени са охранителни канали/канавки по външния контур на рекултивацията и бермите на откосите за улавяне на повърхностните води от рекултивираната повърхност и от околния терен. За улавяне на образуваните се биогаз от отпадъците е предвидена газоотвеждаща система.

Техническата рекултивация на тялото на отпадъците обхваща площ от 36.506 дка, след която ще се извърши биологична рекултивация на терена. Тя има за цел укрепване на почвената повърхност и намаляване на почвената ерозия на хумусния слой. Предхождащ етап е торенето, с което се подобрява структурата и минералния състав на хумуса. Площите за биологична рекултивация имат размер 41.692 дка, които включват – откосите на отпадъчното тяло и табана, рекултивирани замърсени площи и външния откос на дигите. Последен етап от рекултивацията е мониторинга на компонентите на околната среда. Съгласно Закона за управление на отпадъците и Наредба №6 от 27.08.2013 г. *за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци* собственикът на депото, т.е. общината има задължение за извършване на мониторинг на депата до 30 години след тяхното им закриване. За целта в проекта са предвидени и дейности за извършването на мониторинг през този период. Посочените в проекта необходими измервания, опробване и анализи се следят от съответни компетентни и оторизирани лаборатории. С въвеждане на системата за мониторинг, операторът на депото осигурява контрол и наблюдение при изпълнение на мерките в разрешението за извършване на дейностите по депониране на отпадъците. За всички неблагоприятни въздействия върху околната среда при изпълнение на програмата за контрол и мониторинг, е необходимо своевременно информиране на органите по околна среда и водите. Задължение на операторът е да следи мониторинговата система на депото да функционира, съгласно изготвения проект.

5.2.ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

✓ Общините в Регион Разлог за управление на отпадъците извършват всички необходими действия за закриване и рекултивация на общинските депа за отпадъци с преустановена експлоатация на територията си. Рекултивирано е депото в Община Якоруда. В процес на рекултивация е общинското депо в гр. Банско, Община Банско. Необходимо е продължаване на процедурите за одобрение по изготвения проект за рекултивация на депото в Община Белица. Предстои изготвяне на проект за рекултивация на депото в гр. Добринище, Община Банско;

✓ Предприети са действия за реализиране на проекта за рекултивация на депото в Община Разлог след въвеждане в експлоатация на изграденото Регионално депо за неопасни отпадъци Разлог. В процес на изготвяне е проект за закриване и рекултивация на общинско депо за неопасни отпадъци в м. „Седръч“, Община Разлог;

✓ Дейностите по рекултивацията на общинските депа ще се извършват въз основа на изготвени и одобрени проекти, отговарящи на нормативните изисквания, което ще допринесе за недопускане на вредно въздействие от дейността върху конкретните райони;

✓ В следващия програмен период общините следва да спазват всички предвидени изисквания и технологии в изготвените проекти и поддържане на постоянен контрол върху дейностите по закриването на депата. Общините трябва да осигуряват, в дългосрочна перспектива, всички необходими дейности, свързани със следексплоатационните грижи и мониторинг на рекултивиранияте депа;

✓ При ежегодното определяне на годишния размер на такса битови отпадъци в план-сметките, одобрени от Общинските съвети са предвидени средства за почистване и поддържане на обществени територии, в т.ч. и почистване на образувани замърсявания, както и за експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци;

✓ Ежегодно общинските администрации извършват проверки за наличието на изхвърлени отпадъци на закритите сметища в населените места, както и за образувани нови такива. При установяване на замърсявания се предприемат своевременни мерки за възстановяване на замърсените терени.